

Sprawozdanie z działalności działów merytorycznych Muzeum Archeologiczno- Historycznego w Stargardzie w roku 2021

W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Stargardzie w 2021 r. kierowane było przez Dyrektora dr. hab. Marcina Majewskiego i Zastępcę Dyrektora ds. Naukowych kustosz mgr Jolantę Aniszewską. Praca merytoryczna i administracyjna placówki rozłożona była na następujące działy:

- **Dział Archeologii**, w którym zatrudnionych było pięć osób: mgr Karolina Stań (kierownik), kustosz mgr Mateusz Szeremeta, mgr Iwona Wojciechowska, zaś w pracowni konserwacji pracowały mgr Kamila Sturm i mgr Patrycja Walaszczyk;
- **Dział Historii i Badań nad Społecznością Lokalną**, w którym zatrudnione były cztery osoby: mgr Marta Bierca, dr Michał Franiak, kustosz dr Monika Ogiewa-Sejnota i kustosz mgr Piotr Tarnawski;
- **Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji**, w którym zatrudnione były cztery osoby: kustosz mgr Joanna Fijałkowska (kierownik), kustosz mgr Przemysław Antczak, lic. Marcin Burdziej, kustosz mgr Patrycja Jakubiak, ponadto działania edukacyjne w zakresie „Urodzin w Bastei” prowadziła Julia Leżała;
- **Dział Dokumentacji Zabytków**, w którym zatrudnione były dwie osoby: mgr Mirosław Opęchowski (kierownik) i kustosz mgr Andrzej Bierca;
- **Biblioteka**, prowadzona przez mgr Agnieszkę Matwiejczuk;
- **Dział Administracyjno-Gospodarczy**, w którym zatrudnionych było dziewięć osób: mgr Agnieszka Motyl (kierownik), mgr Małgorzata Abramczyk, mgr Katarzyna de Weyher, Danuta Józwiak, Piotr Kwaśniak, Izabela Majka, Urszula Mikuła, Maria Niedźwiedz, Renata Redo i Jan Rusnok;
- **Dział Księgowości** prowadzony przez Główną księgową mgr Teresę Czajewską (do maja) i mgr Gabriełę Sinkiewicz.

Frekwencja

W 2021 r. MAH odwiedziło 6840 osób: 2893 osoby w gmachu głównym i 3947 w Bastei. Odnotowano znaczący spadek liczby zwiedzających w stosunku do lat poprzednich, co związane było z ograniczeniami wynikającymi z sytuacji epidemiologicznej oraz remontu Kolegiaty.

Wystawy

W roku sprawozdawczym prezentowane były trzy wystawy stałe oraz cztery wystawy czasowe:

- „Polska i Polacy. Wybór monet okolicznościowych przekazanych na przestrzeni lat przez NBP do zbiorów MAH w Stargardzie” (autorzy scenariusza i kuratorzy: M. Bierca, M. Franiak) (ryc. 1);

Ryc. 1. Wystawa czasowa „Polska i Polacy. Wybór monet okolicznościowych przekazanych na przestrzeni lat przez NBP do zbiorów MAH w Stargardzie”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- „*Imago Pomeraniae* w kartografii pomorskiej od XVI do XVIII w.” (autorka scenariusza i kuratorka: M. Ogiewa-Sejnota) (ryc. 2);
  - „Pobite gary” (autorzy scenariusza i kuratorzy: M. Szeremeta, I. Wojciechowska) (ryc. 3);
  - „Skarbiec” (autorzy scenariusza i kuratorzy: M. Szeremeta, I. Wojciechowska).
- MAH przygotowało także wystawy on-line:
- „Archeologia w 3d” (wystawa z okazji Europejskich Dni Archeologii 2021; autor: M. Szeremeta);
  - „Korowód przedmiotów” (wystawa Europejskich Dni Archeologii 2021; autor: M. Szeremeta);

Ryc. 2. Wystawa czasowa „Imago Pomeraniae w kartografii pomorskiej od XVI do XVIII wieku”.
Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 3. Wystawa czasowa „Pobite gary”. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 4. Wystawa planszowa „Wieści z wieści”. Fot. P. Tarnawski, MAH w Stargardzie

Ryc. 5. Wystawa „Poznaj moją historię” w Dziennym Domu „Senior+”. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- oraz wystawy plenerowe:
  - „Wieści z Wieści” (autorka: J. Aniszewska) (ryc. 4);
  - „Czas Niezależności” (autorka: J. Aniszewska);
  - Wystawa zdjęć przedstawiających nieistniejącą kamienicę przy ulicy Marii Skłodowskiej-Curie, w której mieszkała żydowska rodzina Levinów z okazji akcji „Żonkile” (koordynator: P. Antczak);
  - Wystawa fotografii podopiecznych Dziennego Domu „Senior+” z okazji Dnia Pionierów (autor: P. Antczak) (ryc. 5).

Zbiory

W 2021 r. zbiory MAH powiększyły się o 308 muzealiów, z czego 234 obiekty stanowiły zakupy. W omawianym roku Archiwum Pamięci Świadków i Świadectw Historii wzbogaciło się o 13 jednostek archiwalnych. Biblioteka MAH w 2021 roku wzbogaciła się o 30 pozycji pozyskanych poprzez zakup. W drodze wymiany w księgach inwentarzowych zapisano 94 pozycje, w darach Biblioteka otrzymała 400 publikacji. Łącznie w roku 2021 pozyskano 524 publikacje.

Działalność edukacyjna

W 2021 r. odbyły się następujące zajęcia edukacyjne:

- lekcje muzealne – 125 zajęć (w ramach 14 bloków tematycznych), 2626 osób;
- „lekcje na wymiar z dostawą do szkoły” – 10 lekcji, 199 osób;
- zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży – 84 zajęcia, 1164 osoby (ferie zimowe w formie tradycyjnej nie odbyły się z powodu pandemii SARS-COV-2);
- urodziny w Muzeum – 11 spotkań, 86 osób;
- escape room – 17 gier, 65 osób;
- gry miejskie/imprezy: III Quiz Gryfa – 17 osób, gra „Stargard 3-maj się!” (Święto Konstytucji 3. Maja) – 30 osób, gra „Wieści i plotki stargardzkie” (Dzień Pionierów Stargardu) – 38 osób, Europejskie Dni Dziedzictwa – 2 formy zajęć, 52 osoby (ryc. 6).

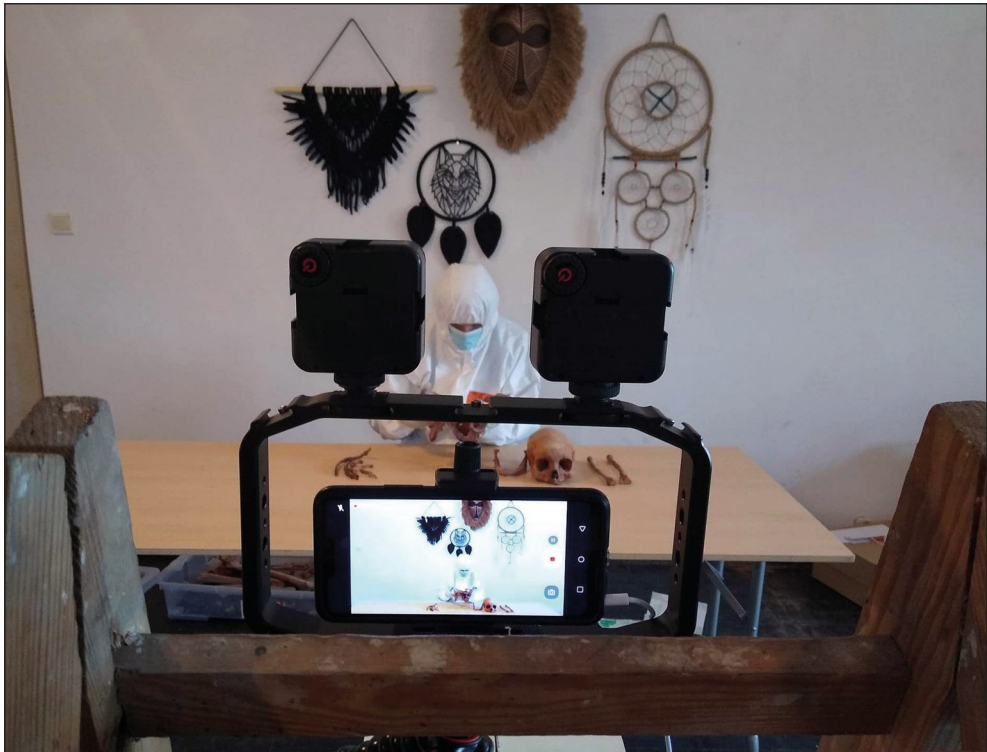
Łącznie przeprowadzono 236 jednostek zajęć/spotkań, w których uczestniczyło 3972 osoby.

W Internecie opublikowano kilka cykli o charakterze edukacyjnym. Były to:

- cykle postów umieszczanych na Facebooku (łącznie 546 postów):
  - Muzealne kalendarium historyczne (J. Aniszewska, A. Bierca, M. Franiak, M. Majewski, M. Ogiewa-Sejnota, M. Opęchowski, P. Tarnawski);
  - Zimową porą w Stargardzie i powiecie stargardzkim (M. Franiak);
  - Cmentarze w powiecie stargardzkim (M. Franiak);
  - Pocztywki i fotografie ze zbiorów MAH (A. Bierca, M. Bierca, M. Franiak, M. Ogiewa-Sejnota, P. Tarnawski);
- filmy umieszczone na kanale YouTube:

Ryc. 6. III Quiz Gryfa z okazji Dni Stargardu. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Plan filmowy cyklu „Kości zostały rzucone”. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

- cykl „Kości zostały rzucone” (4 filmy: M. Burdziej, realizacja: J. Fijałkowska) (ryc. 7);
- cykl „Legends Stargardu” (13 filmów: P. Jakubiak, realizacja: J. Fijałkowska);
- cykl „Muzealne poranki” (3 filmy: P. Jakubiak, realizacja: J. Fijałkowska);
- cykl „Kolekcja monet” (4 filmy: P. Antczak, realizacja: J. Fijałkowska);
- podcast „Historia ma głos” (6 filmów: P. Antczak, M. Burdziej, J. Fijałkowska, P. Jakubiak, M. Majewski, M. Ogiewa-Sejnota, M. Szeremeta, P. Tarnawski, I. Wojciechowska, realizacja: J. Fijałkowska);
- podcast z okazji Dnia Pionierów „Helena i Parys w mieście nad Iną” (autor: J. Aniszewska, realizacja: J. Fijałkowska).

Łącznie profil MAH na Facebooku miał 3 459 internetowych odbiorców, profil Instagram.com/mahart – 940 obserwujących, a filmy na kanale YouTube miały 16 484 wyświetlenia. W 2021 r. przybyło też 110 nowych subskrypcji muzealnego kanału na YouTube.

Nadzory i badania archeologiczne

W 2021 r. opracowano 44 programy interwencyjnych badań archeologicznych oraz przeprowadzono badania na terenie: Stargardu, Choszczna oraz gmin: Dolice, Goleniów, Ińsko, Kobylanka, Lipiany, Rewal, Stargard. Sporządzono 44 sprawozdania z przebiegu interwencyjnych lub sondażowych i ratowniczych badań archeologicznych, które prowadzone były na terenie: Stargardu, Choszczna oraz gmin: Dolice, Goleniów, Kobylanka, Lipiany i Stargard. Prowadzono także trzy sondażowe badania archeologiczne: w Kurcewie oraz w Stargardzie.

Konserwacja

Pracownia Konserwacji prowadziła prace konserwatorskie zabytków archeologicznych pozyskanych w trakcie badań archeologicznych w poprzednich latach przez

Ryc. 8. Aplikacja trumienna z krypty Adama von Weyhera z badań w kolegiacie NMP, stan przed konserwacją. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 9. Aplikacja trumienna z krypty Adama von Weyhera z badań w kolegiacie NMP, stan po konserwacji. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 10. Cynowo-olowiana ozdoba w kształcie rozety z badań na kwartale XXIV, stan przed konserwacją.
Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 11. Cynowo-olowiana ozdoba w kształcie rozety z badań na kwartale XXIV, stan po konserwacji.
Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 12. Fragmenty noży z badań na kwartale XXVIII, stan przed konserwacją. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 13. Fragmenty noży z badań na kwartale XXVIII, stan po konserwacji. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 14. Antaba żelazna z badań w Kolegiacie NMP, stan przed konserwacją. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

Ryc. 15. Antaba żelazna z badań w Kolegiacie NMP, stan po konserwacji. Fot. K. Sturm, MAH w Stargardzie

pracowników MAH w Stargardzie. Konserwacji lub rekonserwacji poddano także grupę obiektów prezentowanych na wystawie w Bastei. Łącznie zakonserwowano 580 za-
bytków. Oprócz tego sporządzono 5 opinii konserwatorskich. (ryc. 8–15).

Pozostała działalność merytoryczna

Działy merytoryczne MAH w Stargardzie realizowały zadania statutowe. Obejmowały one następujące działania (oprócz wymienionych wyżej):

- opracowywanie zbiorów (w tym w postaci elektronicznych baz danych);
- dokumentacja fotograficzna zabudowy historycznej i zmian w krajobrazie Stargardu i okolic (ryc. 16–18);
- udostępnianie zbiorów osobom fizycznym i instytucjom na potrzeby badawcze, wystawiennicze itp.;
- realizację kwerend zewnętrznych;
- realizację kwerend archiwalnych i badań naukowych na potrzeby MAH;
- realizację wypożyczeń zbiorów (Muzeum Miasta Pabianice, Muzeum Regionalne w Szczecinku);
- udział w konferencjach naukowych (III Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy i Pracowników Bibliotek Muzealnych „Nowoczesna Biblioteka Muzealna. Czytaj: rewitalizujemy, organizujemy, tworzymy” Warszawa – A. Matwiejczuk);

Ryc. 16. Prace remontowe przy Baszcie Morze Czerwone realizowane w ramach porozumienia MAH z Gminą Miastem Stargard, 8 października 2021 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

Ryc. 17. Prace remontowe przy Baszcie Morze Czerwone realizowane w ramach porozumienia MAH z Gminą Miastem Stargard, 8 października 2021 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

Ryc. 18. Przebudowa wiaduktu kolejowego na wysokości dworca PKP, 18 października 2021 r. Fot. A. Bierca, MAH w Stargardzie

- udział w pracach i spotkaniach Rady Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego przy Ministrze Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (M. Majewski);
- udział w pracach i spotkaniach Komisji Konserwatorskiej w związku z remontem Kolegiaty NMP Królowej Świata w Stargardzie (M. Majewski).

Wykłady

Pracownicy merytoryczni wygłosili szereg wykładów:

- wykład „W gruncie rzeczy, czyli ostatnie 20 lat badań archeologicznych w Stargardzie” (Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry – M. Majewski);
- wykład „Introrigatorzy ze Stargardu i innych miast zachodniopomorskich” (Książnica Pomorska w Szczecinie – M. Majewski);
- wykład „Archeologiczne ślady działalności ludwisarskiej w średniowiecznym Stargardzie” (w ramach cyklu „Jak to z Hanzą było” Niedzielnych Spotkań Historycznych TPS – M. Majewski);
- wykład „Serbscy jeńcy wojenni na Pomorzu w latach 1941–1945” (w ramach XLVIII Henrykowskich Spotkań Kulturalnych w Siemczynie – J. Aniszewska);
- wykład „O cystersach nigdy dość. Historia opactwa cystersów w Kołbaczu” (w ramach cyklu „Na gotyckim szlaku” – M. Ogiewa-Sejnota);
- wykład „Wyniki archeologicznych prac badawczych w sezonie 2020/2021” (w ramach Niedzielnych Spotkań Historycznych TPS – M. Szeremeta) (ryc. 19);
- wystąpienie okolicznościowe „Wspólnota sybiracka...” w ramach Świątowego Dnia Sybiraka – P. Tarnawski).

Ryc. 19. Wykład „Wyniki archeologicznych prac badawczych w sezonie 2020/2021”. Fot. Jan Balewski

Organizacja i współorganizacja imprez okolicznościowych o charakterze historycznym

- Noc Muzeów: konkurs o prezentowanych wystawach, pokaz ogniowy – Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji, 354 zwiedzających (ryc. 20–21);
- Dzień Pionierów Stargardu: wystawa plenerowa „Wieści z Wieści” (J. Aniszewska), podcast „Helena i Parys w mieście nad Iną” (J. Aniszewska, J. Fijałkowska), gra miejska „Wieści i plotki stargardzkie” (J. Fijałkowska);
- Dni Stargardu: III Quiz Gryfa (J. Fijałkowska, P. Jakubiak), przedstawienie „Opowieści legendą podszyte” (P. Jakubiak, J. Fijałkowska, M. Burdziej, P. Antczak), wystawa plenerowa z podopiecznymi Dziennego Domu „Senior+” (P. Antczak), publikacja i wycieczka po mieście „Stargard A.D. 1900 oczyma komisarza policji i autora przewodnika po mieście Otto Zucka. Część 1: Planty” (M. Ogiewa-Sejnota, M. Opęchowski, P. Tarnawski, M. Bierca), opracowanie tekstu o Domu Protzena do ulotki towarzyszącej biegowi „O Błękitną Wstęgę” (P. Tarnawski) (ryc. 22–23);
- Europejskie Dni Archeologii: wystawy on-line „Archeologia w 3d” i „Korowód przedmiotów” (M. Szeremeta) oraz oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Pobite gary” (M. Szeremeta, I. Wojciechowska);
- Europejskie Dni Dziedzictwa: udział w wojewódzkiej inauguracji w Przelewi-cach (M. Majewski, M. Opęchowski), wycieczka studyjna „Szlakiem średnio-

Ryc. 20. Stargardzka Noc Muzeów. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 21. Stargardzka Noc Muzeów. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 22. Przedstawienie „Opowieści legendą podszyte”. Fot. Sławek Alex

Ryc. 23. Wycieczka po mieście „Stargard A.D. 1900 oczyma komisarza policji i autora przewodnika po mieście Otto Zucka. Część 1: Planty” z okazji Dni Stargardu. Fot. P. Tarnawski, MAH w Stargardzie

Ryc. 24. Wizyta w Archiwum Państwowym w Szczecinie, oddział w Stargardzie podczas spaceru historycznego „Skarbce i skarbnicy pamięci” realizowanego w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa. Fot. P. Tarnawski, MAH w Stargardzie

wiecznych sakrariów w powiecie stargardzkim: Strzyżno, Kunowo, Poczernin, Łęczycza, Białuń” (M. Opęchowski), spacer historyczny „Skarbce i skarbnicy pamięci” (M. Ogiewa-Sejnota, P. Tarnawski), warsztaty sensoryczne dla podopiecznych Dziennego Domu „Senior+”, koncert i spotkanie sąsiedzkie na podwórku kamienicy przy ul. Limanowskiego 24 (P. Antczak) (ryc. 24–25);

- Akcja „Żonkile” przy współpracy MDK w Stargardzie (wystawa fotografii: P. Antczak).

Ryc. 25. Koncert „Dźwięki kamienicy” z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Realizacja projektów

MAH w roku sprawozdawczym realizowało lub brało udział w charakterze partnera w następujących projektach:

- „Zakup wyposażenia (sprzętu specjalistycznego) do pracowni w magazynie archeologicznym” – program: *Infrastruktura kultury* prowadzony i finansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- „*Dare est docere reddere...* Zakup zabytkowego dzwonu do zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie” – projekt finansowy przez Fundację PGE (ryc. 26);
- „*Mare – Pomerania – Confinium*” – projekt ma na celu rozwinięcie współpracy transgranicznej peryferyjnie położonych instytucji, prowadzących działalność edukacyjną i naukową, wymianę doświadczeń między partnerami oraz innymi

Ryc. 26. Dzwon ufundowany przez Wilhelma Vossa i zakupiony z projektu finansowanego przez Fundację PGE. Fot. M. Burdziej, MAH w Stargardzie

współpracującymi z nimi podmiotami działającymi na pograniczu polsko-niemieckim oraz dalszą intensyfikację działań prowadzonych na rzecz mieszkańców regionu przez Instytut Historyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Muzeum w Schwedt, Katedrę Zabytkoznawstwa Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz partnerów stowarzyszonych: Instytut Historii Uniwersytetu w Greifswaldzie, Pommersches Landesmuseum i MAH w Stargardzie – projekt finansowany w ramach Programu Współpracy Interreg V A Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska.

Ponadto przygotowano następujące wnioski o dofinansowanie projektów:

- „Archeologia Stargardu t. 6.1. Badania północno-wschodniej części kwartału XXVIII. Późne średniowiecze”. Program: Ochrona zabytków archeologicznych (Narodowy Instytut Dziedzictwa). Celem dwuletniego projektu jest opracowanie i opublikowanie wyników badań archeologicznych prowadzonych na części kwartału XXVIII w Stargardzie (I. Wojciechowska, M. Szeremeta);

- publikacja „Kartografia. Katalog zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie”. Program: Wspieranie działań muzealnych (Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków) (dr M. Ogiewa-Sejnota);
- „Realizacja wystawy czasowej w rocznicę 730 lat kościoła Mariackiego w Stargardzie przez MAH w Stargardzie”. Program: Wspieranie działań muzealnych (Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków) (P. Tarnawski);
- „Przedszkole + cooltura. Rozwijanie kompetencji kadry przedszkolnej w Stargardzie w zakresie edukacji kulturalnej”. Program: Edukacja kulturalna (Narodowe Centrum Kultury). Celem projektu jest zacieśnienie współpracy ze stargardzkimi przedszkolami (warsztaty dla kadry, praca z dziećmi). W jego efekcie wydane zostaną dwie książeczki edukacyjne poświęcone Pomnikowi Historii i wystawie w Bastei (J. Fijałkowska);
- „Pocztówka z przeszłości. Gmina Stara Dąbrowa atrakcyjna pod względem historycznym”. Program: Edukacja kulturalna (Narodowe Centrum Kultury). Celem projektu jest pozyskanie nowych odbiorców MAH (z terenu powiatu) i zacieśnianie integracji międzypokoleniowej. W efekcie zostanie zorganizowany konkurs fotograficzny i powstanie publikacja (M. Burdziej);
- „Na wynos! Oferta edukacyjno-kulturalna w MAH w Stargardzie bez barier”. Program: Kultura dostępna (Narodowe Centrum Kultury). Celem projektu jest popularyzowanie działań MAH i współpraca z trzema grupami mieszkańców Stargardu zagrożonych wykluczeniem społecznym: dziećmi i młodzieżą ze świetlic środowiskowych, osobami dorosłymi z niepełnosprawnością intelektualną oraz seniorami z niepełnosprawnością ruchową i/lub demencją. W efekcie projektu wydana zostanie publikacja i przeprowadzone zostaną warsztaty (P. Antczak);
- „Stargard – moja mała ojczyzna – kiedyś, teraz, zawsze”. Program: Niepodległa 2021 (Biuro Programu Niepodległa). Celem projektu jest przygotowanie questu po Starym Mieście (J. Fijałkowska).

Publikacje

Opublikowane artykuły/publikacje:

- Aniszewska J. 2021. Czas Niezależności. *Stargardzki Informator Samorządowy* 5 (132), 18;
- Bierca A. 2021. Działania Powiatowych Urzędów Bezpieczeństwa w Pyrzycach i Stargardzie w osłonie kontrwywiadowczej garnizonu armii radzieckiej w Kłuczewie (1945–1956). W: M. Semczyszyn (red.), *Aparat Bezpieczeństwa na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1956. Organizacja – ludzie – działalność*. Szczecin, 515–555;
- Majewski M. 2021. Wyniki prac porządkowych i inwentaryzacyjnych krypty rodu von Glasenapp w Białowasie, powiat szczecinecki. *Zachodniopomorskie Wiadomości Konserwatorskie* 10, 109–123;

- Ogiewa-Sejnota M. 2021. Powrót do przeszłości, czyli krótka historia początków stargardzkiego muzealnictwa. W: E. Barylewska-Szymańska (red.), *Terazniejszość przeszłości. Muzealnictwo i historiografia w Gdańsku i na Pomorzu do roku 1945*. Gdańsk, 270–289;
- Ogiewa-Sejnota M. (red.) 2021. *Stargard A.D. 1900 oczyma komisarza policji i autora przewodnika po mieście Otto Zucka. Część 1: Planty*. Stargard (wraz z: M. Opęchowski i P. Tarnawski);
- Opęchowski M. 2021. Zestawienie publikacji konserwatorskich i pokrewnych (wybór). *Zachodniopomorskie Wiadomości Konserwatorskie* 10, 169–177;
- Szeremeta M. 2021. Dwa sztylety krzemienne z miejscowości Nosowo. W: J. Gackowski, K. Adamczak, E. Bokiniec, M. Weinkauff, M. Markiewicz, D. Bienias (red.), *XXI Sesja Pomorzoznawcza 1. Materiały z konferencji. Toruń, 22-24 listopada 2017 roku*. Toruń, 155–159;
- Szeremeta M., Wojciechowska I. 2021. *Pobite gary*. Stargard (publikacja elektroniczna);
- Szeremeta M., Wojciechowska I. 2021. *Skarbiec*. Stargard (publikacja elektroniczna);
- Wojciechowska I. 2021. Przedmioty związane z oświetleniem wewnątrz odkryte podczas badań archeologicznych w Stargardzie. *Pomorania Antiqua* 30, 161–202;
- Wojciechowska I. 2021. Termiczne naczynie ceramiczne z badań na kwartale XXVI w Stargardzie. *Materiały Zachodniopomorskie* 17, 67–77;
- Wojciechowska I. 2021. Wstępne wyniki i znaleziska z badań archeologicznych w kaplicach kościoła Mariackiego w Stargardzie. W: J. Gackowski, K. Adamczak, E. Bokiniec, M. Weinkauff, M. Markiewicz, D. Bienias (red.), *XXI Sesja Pomorzoznawcza 2. Materiały z konferencji. Toruń, 22–24 listopada 2017 roku*. Toruń, 233–240.

Przygotowane do druku zostały następujące artykuły/publikacje:

- Aniszewska J. *Zamęt. Czas powojnia w Stargardzie i okolicznych miejscowościach* (w druku);
- Burdziej M., Majewski M., Stań K., Szeremeta M., Wojciechowska I. Odkrycia i badania archeologiczne – 2019 i 2020. *Stargardia* 14–15 (w redakcji);
- Franiak M. Ks. Johannes Ramatschi (1891–1979). *Stargardia* 14–15 (w recenzji);
- Franiak M. Co zrobić, taki los dał nam Bóg... Trzy jenieckie kartki pocztowe ze Stalagu II D impulsem do poznania historii życia braci Gadaczów. *Stargardia* 14–15 (w recenzji);
- Franiak M. Helmuth Dalcke (1909–1979). Życie i praca (nie)znanego architekta. *Stargardia* 16 (w recenzji);
- Majewski M., Stań K., Szeremeta M., Wojciechowska I. Odkrycia i badania archeologiczne – 2021. *Stargardia* 16 (w redakcji);
- Ogiewa-Sejnota M. Mapa Prowincji Pomorskiej Dawida Gilly’ego. *Stargardia* 14–15 (w druku);

- Szeremeta M. Wyroby fajansowe odkryte w latrynie zarejestrowanej na terenie dawnego kwartału XXVIII Starego Miasta w Stargardzie. *Stargardia* 14–15 (w redakcji);
- Wojciechowska I. Pół wieku zapomnienia... , czyli fragmenty naczyń kamionkowych pozyskane z wykopu budowlanego na pierzei przyrynkowej w Stargardzie w 1969 r. *Stargardia* 14–15 (w recenzji);
- Wojciechowska I. Utylitarne i modne. Późnośredniowieczne zapinki ze zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie. *Materiały Zachodniopomorskie* 18 (w redakcji);
- Wojciechowska I. Zabytki szklane z badań na kwartale XXVI w Stargardzie. *Stargardia* 14–15 (w recenzji).

Przygotowanie recenzji:

- „Przegląd Archiwalno-Historyczny” (M. Ogiewa-Sejnota).

Biblioteka muzealna wzbogaciła się o 524 publikacje pozyskane w drodze zakupu, darów i wymiany międzybibliotecznej. W bieżącym roku do biblioteki wpłynęły dwa duże dary. Pierwszy z nich to część zbiorów należących do zmarłego w 2018 r. dr. Ryszarda Rogosza – archeologa, członka Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków, jak również Rzeczoznawcy Ministra Kultury i Sztuki. Był autorem prac naukowych z dziedziny archeologii i konserwatorstwa, a tytuł doktora uzyskał broniąc pracy pt. „Stargard we wczesnym średniowieczu”. Drugi dar przekazany został do naszych zbiorów od Miejskiej Biblioteki Publicznej w Choszcznie. To część spuścizny po Janie Gromadzkim, pierwszym burmistrzu Choszczna.

Udział w konkursach

Złożono 4 zgłoszenia w konkursie Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku 2020. Wyróżnienia otrzymały dwa z nich. W kategorii działalność edukacyjna i popularyzatorska: M. Burdziej za „Dziennik Pisany z Krypty” i w kategorii działalność wystawiennicza: J. Aniszewska za wystawę planszową „Losy (nie)równoległe. W rocznicę deportacji Żydów ze Stargardu” (ryc. 27).

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

- Urząd Miejski (współpraca w ramach zawartych porozumień, obchody świąt państwowych i lokalnych, festyny miejskie);
- Stargardzkie Centrum Nauki „Filary”: udział w Pikniku Naukowym (wykład „Badania archeologiczne przy budowie Stargardzkiego Centrum Nauki” – M. Szeremeta, zajęcia edukacyjne i konkurs o zabytkach, warsztaty z garncarstwa, prezentacja średniowiecznych technik budowlanych – P. Antczak, M. Burdziej);

Ryc. 27. Nagrodzeni i wyróżnieni w konkursie „Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku 2020”.
Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli (warsztaty tworzenia komiksów – P. Tarnawski);
- Stowarzyszenie Wiejska Inicjatywa Rozwoju (objazdy studyjne: II Stargardzki Rajd Nocny im. Harcmistrza Zbyszka Niegierysza „Sacrum non profanum”, „Znaszli swój WIR? Dobre praktyki powiatu stargardzkiego: Stargard, Poczernin, Sowno, Łęczyca, Małkocin”, udział w konferencjach: „Trasa megalityczna – wrota czasu”, „Marka turystyczna – sieć ekomuzeów”, konsultacja pakietu turystycznego „Szlakiem zakonów” – M. Opęchowski);
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Stargardzie (prelekcja „Bitwa Warszawska. Wojna polsko-bolszewicka 1919–1920” – A. Bierca);
- Zamek Królewski na Wawelu (pobyt studyjny pracownika merytorycznego w MAH w Stargardzie i kwerenda w zbiorach biblioteki oraz Działu Archeologii – A. Matwiejczuk, M. Majewski);
- Nadleśnictwo Dobrzany (przewodnictwo w wycieczce leśników z okazji Dnia Leśnika – M. Majewski);
- Starostwo Powiatowe w Stargardzie (współorganizacja wycieczki studyjnej „Szlakiem średniowiecznych sakrariów w powiecie stargardzkim: Strzyżno, Kunowo, Poczernin, Łęczyca, Białuń – M. Opęchowski);

Ryc. 28. Zajęcia w Dziennym Domu Senior+. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

- Dzienny Dom „Senior+” (warsztaty fotograficzne i sensoryczne: P. Antczak) (ryc. 28);
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem, Koło Terenowe w Chociwlu („Cudze chwalicie, swego nie znacie: Marianowo, Barzkowice, Pęzino, Święte, Strachocin” – M. Opęchowski);
- Uniwersytet Szczeciński (przekazanie materiałów z badań archeologicznych w Krzywnicy i Skrzanach – M. Majewski; gościnne prowadzenie zajęć dydaktycznych na specjalności: muzealnictwo – J. Fijałkowska, M. Ogiewa-Sejnota).

*Na podstawie sprawozdań Działów zebrała
Joanna Fijałkowska*